

การบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วย
CIPP MODEL ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย
The project management for the development of student morality and
ethics according to the national strategy using the CIPP Model at primary
schools in the western region of Thailand

ถาวร เสงี่ยม*, อลงกต คชสาร**

Thaworn Seng-ea*, Arongkot Kosshasarn**

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**

Faculty of Education, Muban Chombueng Rajabhat University*, Graduate School,

Phetchabun Rajabhat University**

Received: December 20, 2023 Revised: February 13, 2024 Accepted: March 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่างเป็น ครู จำนวน 300 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีความตรงรายข้อระหว่าง .76-1.0 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .945 สถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยทดสอบความแตกต่างด้วย สถิติเอฟ เมื่อพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงจากค่ามากไปหาน้อย คือ ด้านบริบทของสถานศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลิตผล

2. การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก กลุ่ม 1 กลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงทำการตรวจสอบรายคู่ด้วย เชฟเฟ (Scheffe') ผลปรากฏ ดังนี้ การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2 ไม่แตกต่างกัน, กลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่ม 1 และกลุ่ม 3 แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: การบริหารโครงการ, คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study project management for the development of student morality and ethics according to the national strategy using the

CIPP Model of primary schools in the western region of Thailand, 2) Compare project management for the development of student morality and ethics according to the national strategy using the CIPP Model of primary schools in the western region of Thailand.

The samples were 300 teachers. The research instrument was a questionnaire. It has validity between .76-1.0 and reliability has .945 The statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, ONE-WAY ANOVA, Test the difference with F-test. When differences are found make double comparisons with Scheffe'.

The research findings were as follows:

1. The project management for the development of student morality and ethics according to the national strategy using the CIPP Model of primary schools in the western region of Thailand. They were overall at a high level. When classified, it was found to be at a high level in 4 aspects, arranged in order of the highest to lowest average values is the context of the school, Inputs, Process, and product.

2. The project management for the development of student morality and ethics according to the national strategy using the CIPP Model of primary schools in the western region of Thailand. The group 1, group 2 and group 3 were different and significant at the .001 and check was performed with a Scheffe'. Results found the project management for the development of student morality and ethics according to the national strategy using the CIPP Model of primary schools in the western region of Thailand. Group 1 and Group 2 were not different, Group 2 and Group 3 were not different but Group 1 and Group 3 were different and significant at the .001.

Keyword: project management, student morality, primary schools

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเงินเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและการคลังของประเทศอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุ การพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในประเทศกลับมีปัญหาในสังคมมากขึ้น การพัฒนาทางด้านจิตใจของคนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ที่ดีลดความสำคัญลง ก่อให้เกิดปัญหาสังคมทั้งปัญหายาเสพติด ปัญหาทางการใช้เทคโนโลยี หาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ปัญหาทางเพศ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการทำร้ายกัน และอีกมากมายอันเป็นปัญหาของสังคมในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อคนในประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติ ปัญหาสังคมหลายด้านที่รุ่มล่อมคุกคามเด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ทำให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ขาดระเบียบวินัยฯ ละทิ้งค่านิยมความเป็นไทย และขาดคุณธรรม เป็นปัญหาสังคมที่ควรแก้ไข เป็นการเร่งด่วน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ เยาวชน คนไทยในสังคมให้เป็นคนดี การคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา การส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และ

ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย การส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2565) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสภาวะที่ดีสำหรับคนไทย การพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ในส่วนของโครงสร้างประชากรของประเทศ พบว่าสังคมไทยเข้าสู่การเป็น สังคมสูงวัย มาตั้งแต่ ปี 2548 โดยในปี 2563 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุรวมกว่า 11.6 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.57 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าภายในปี 2566 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ที่มีประชากรอายุมากกว่า 60 สูงถึงร้อยละ 20.1 ของประชากรทั้งหมด การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559: 1-20) โดยมุ่งเน้น 1. การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัย 2. การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม 3. การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต 4. การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 5. การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับ 6. การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ การสร้างกลไกในการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสำคัญ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559: 1-20) สำหรับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 ถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และกำหนดเป็นแนวทางในรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและการตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องบรรลุในระยะ 5 ปี แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีจำนวน 10 ยุทธศาสตร์ซึ่งมีรายละเอียดมากกว่าในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นการยากในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนในแผนพัฒนาระยะยาว เพราะยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจำเป็นต้องมีการกำหนดและปรับปรุงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมในช่วงเวลานั้น ๆ จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุดังกล่าวยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นการกำหนดกรอบที่เป็นประเด็นหลักของการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนทั้งในเรื่องการพัฒนากิจการการผลิตและบริการ การพัฒนากลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาในเรื่องกลไกและกฎระเบียบ รวมทั้งการพัฒนาทุนมนุษย์ ภายใต้การกำหนดและการยึดหลักการสำคัญของการพัฒนา

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–

2570) การจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิต ที่เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้มี ความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ได้ตามแนวพระราชดำริและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ ประเทศชาติโดยรวม ให้พัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษามุ่งเน้น คุณธรรม จริยธรรม ธรรมมาภิบาล ในสถานศึกษาให้เกิดจริงเป็นรูปธรรม สถานศึกษา มีหน้าที่ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน การนำเสนอหลักสูตร การนำแนวทางการ จัดกิจกรรมและการนำสื่อการเรียนการสอนที่เห็นว่ามีคุณค่าเป็นแบบอย่างได้ ที่โรงเรียนต้องสนับสนุน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นกลไกการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังเช่น การ สร้างวินัย ความมั่นใจที่จะบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ด้วยกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี การ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งบูรณาการเข้า กับดนตรี นาฏศิลป์ ส่วนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตย และการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ หลักธรรมาภิบาลสู่การบริหารงานในทุกกระดับ โดยบูรณาการเข้าในหลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศ ได้ให้ความสำคัญของ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัยใน เรื่อง “การบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วย CIPP MODEL ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย” ผู้วิจัยใช้บริบทในการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ภาคตะวันตก โดยใช้รูปแบบการ ประเมินแบบชีป (CIPP Model ตามแนวคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971: 45) เป็นการ ประเมินภาพรวมของโครงการ ทั้งบริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการและผลผลิต (Context, Input, Process, Product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการโครงการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทยเมื่อจำแนกตามกลุ่มจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ
2. ขั้นตอนการวิจัย
 - ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการประเมินโครงการ ตามแนวคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้านบริบทของสถานศึกษา 2. ด้านปัจจัยนำเข้า 3. ด้าน กระบวนการ 4. ด้านผลผลิต

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ เพื่อกำหนดขอบเขตของข้อคำถามในการดำเนินงาน ศึกษาแบบการประเมินชิป (CIPP Model) นำข้อมูลที่ได้สร้างแบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 1 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ปีพ.ศ. 2564 โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล 1 ฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแบบสอบถาม ตามโครงสร้างที่กำหนด ประกอบด้วยข้อสอบถาม จำนวน 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550: 107-108) จำนวน 57 ข้อ

2. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยแบบสอบถามฉบับนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .76–1.00 ซึ่งเป็นค่ายอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานได้

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .945

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการดำเนินการเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์ได้ จำนวน 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก โดยวิธีการประเมินโครงการในภาพรวม ของ 3 กลุ่ม โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก เมื่อจำแนกตามกลุ่มจังหวัด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ One-Way ANOVA โดยทดสอบความแตกต่างด้วย สถิติเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การบริหารโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย ในภาพรวม ของ 3 กลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก ในภาพรวม

รายการประเมิน	ผลการประเมิน					
	กลุ่ม 1		กลุ่ม 2		กลุ่ม 3	
	n=110		n=105		n=95	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านบริบทของสถานศึกษา (Context Evaluation)	4.04	0.42	4.18	0.56	4.35	0.54
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	4.14	0.62	4.02	0.60	4.28	0.62
3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)						
3.1 ขั้นตอนการเตรียมการ (preparation)	4.29	0.75	4.10	0.68	4.31	0.66
3.2 ขั้นตอนการดำเนินการ (Implementation)	4.25	0.82	4.16	0.83	4.27	0.67
3.3 ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation)	4.20	0.72	4.26	0.73	4.31	0.64
3.4 การสรุปและรายงานผล (Conclude and Report)	4.15	0.61	4.16	0.62	4.29	0.75
4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation)	4.03	0.56	4.35	0.87	4.42	0.56
รวม	4.16	0.56	3.90	0.49	4.32	0.56

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก ดังนี้ กลุ่ม 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.56) โดย ด้านบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.42) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.62) ด้านกระบวนการ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนการเตรียมการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.75) ขั้นตอนการดำเนินการ อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.82) ขั้นการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.72) และขั้นการสรุปและรายงานผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.61) ด้านผลิตผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.56) กลุ่ม 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.49) โดย ด้านบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.56) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.60) ด้านกระบวนการ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นการเตรียมการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.68) ขั้นการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.83) ขั้นการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.73) และขั้นการสรุปและรายงานผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.62) ด้านผลิตผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.87) กลุ่ม 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.56) โดย ด้านบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.54) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.62) ด้านกระบวนการ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นการเตรียมการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.66) ขั้นการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.67) ขั้นการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.64) และขั้นการสรุปและรายงานผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.75) ด้านผลิตผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.56)

การเปรียบเทียบการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก จำแนกตามกลุ่มจังหวัด โดยทดสอบค่าที (t-test)

ผลการเปรียบเทียบการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าที (t-test) ดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ 3 กลุ่ม

variable	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Group 1	110	4.1558	.56229	.05361
Group 2	105	3.8958	.48967	.04779
Group 3	95	4.3185	.55609	.05705

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของการดำเนินงาน One-Sample Test

variable	Test Value = 0				
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence
					Interval of the Difference
					Lower Upper
Group 1	77.516	109	.000	4.15582	4.0496 4.2621
Group 2	81.525	104	.000	3.89581	3.8010 3.9906
Group 3	75.693	94	.000	4.31853	4.2052 4.4318

จากตาราง 2 และ 3 พบว่าการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย กลุ่ม 1 กลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงทำการตรวจสอบรายคู่ด้วยเชฟเฟ้ (Scheffe')

ตารางที่ 4 ระหว่างกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2

Source	SS	df	Ms	F	sig
Between Groups	23.879	69	.240	1.221	0.262
Within Groups	9.923	35	.237		
Total	33.803	104			

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย โดยการประเมินโครงการของ กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ระหว่างกลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3

Source	SS	df	Ms	F	sig
Between Groups	19.112	67	.285	1.782	0.49
Within Groups	4.321	27	.160		
Total	23.433	94			

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย โดยการประเมินโครงการของ กลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ระหว่างกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 3

Source	SS	df	Ms	F	sig
Between Groups	30.667	67	.458	10.026.***	0.000
Within Groups	1.233	27	.046		
Total	31.900	94			

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย โดยการประเมินโครงการของ กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 3 แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย ปี 2565 เป็น 4 ด้าน

1. การประเมินด้านบริบทของสถานศึกษา (Context Evaluation: C) ผลการประเมิน ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย ด้านบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของโรงเรียนภาครัฐ มีการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรอื่น ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นนโยบายหลักของประเทศ ดังนั้นผู้บริหารทุกโรงเรียน จึงดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผลการประเมินออกมาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน รอดประพันธ์ (2561) ที่ทำการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสายสมร ส่งศรี (2562) ได้ทำวิจัยประเมินโครงการเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านศรีทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) ของสต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) พบว่า ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ ศิลชัย ถาวร (2565) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ พบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ด้านบริบท อยู่ในระดับมาก

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ผลการประเมินโครงการคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาของรัฐ มีการสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร ทั้งกำลังคน โดยรัฐจัดสรร บรรจุ แต่งตั้ง ครู ในสถานศึกษา ที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา โดยสถานต้องจัดทำแผนบุคลากร ส่งหน่วยงานต้นสังกัด เมื่อครูขาด ก็จะส่งครุมาทดแทนครูที่ออกไป บประมาณ รัฐก็

จัดสรรให้กับโรงเรียน ทั้งเงินรายหัว อาหารกลางวัน ทรัพยากร วัสดุทางการศึกษาอื่น รวมทั้งโรงเรียนมีอำนาจในการใช้เงินงบประมาณที่จัดสรรไว้ให้ ตามกฎ ระเบียบ ว่าด้วยการเงินและพัสดุ จึงทำให้ปัจจัยป้อนของสถานศึกษาอยู่ในภาวะไม่ขาดแคลน รวมทั้งให้การอบรมสัมมนาครู ผู้บริหาร อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นว่า ปัจจัยป้อนของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐมน อนันต์ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลชัย ถาวร (2565) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ พบว่า ภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) ผลการประเมินโครงการคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการที่สอดคล้องกัน แนวเดียวกัน อันเป็นการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา ที่กำหนดขึ้นตามแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่กำหนดให้สถานศึกษา ทุกแห่ง ต้องจัดให้มีโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตร และตามความคาดหวังของคนในสังคม ทำให้ทุกโรงเรียน มีผลการดำเนินการ ที่อยู่ในระดับมาก เช่น เดียวกันทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐมน อนันต์ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ หอธรรมกุล (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โรงเรียนสุจริต) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ด้านกระบวนการโครงการ พิจารณาตามตัวชี้วัดผลการประเมินกระบวนการโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลชัย ถาวร (2565) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ พบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลการประเมินโครงการ (Product Evaluation) พบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อด้านผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษา โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน รอดประพันธ์ (2561) ที่ทำการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซีบี (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลชัย ถาวร (2565) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ พบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ด้านการประเมินโครงการ อยู่ในระดับมาก

5. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโครงการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย CIPP Model ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันตกของไทย พบว่า กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2 ไม่แตกต่างกัน, กลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 ไม่แตกต่างกัน ส่วน กลุ่ม 1 และกลุ่ม 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งอาจเป็นเพราะว่า กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 3 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พื้นที่ที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน สภาวะแวดล้อมของสถานศึกษาแตกต่างกัน ดังจะเห็นว่า กลุ่ม 1 เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมาก มีส่วนงานของเอกชนจำนวนมาก เป็นเมืองเปิด ที่สามารถเดินทางไปภาคใต้ ทำให้การคมนาคมขนส่งสะดวก เด็กและเยาวชน มีการหางานทำได้มาก เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนจึงมีความเป็นอยู่ที่ดี และดูแลเด็กได้ดี การดำเนินงานมีสิ่งสนับสนุนทุกด้าน ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมของชุมชนเมือง ใกล้แหล่งอารยธรรม การดำเนินการจะมีความพร้อมในทุกด้าน แต่ในกลุ่มที่ 3 เป็นจังหวัดกาญจนบุรี เป็นเมืองปิด ไม่สามารถเดินทางไปจังหวัดอื่นได้มาก แต่ก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็นชนเผ่า มีวัฒนธรรมเป็นของตัวเอง ซึ่งการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน บางส่วนขัดกับประเพณี คติความเชื่อของชนเผ่า ทำให้การดำเนินงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษา ไม่ได้รับความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน เท่าที่ควร แนวปฏิบัติ และผลการประเมิน จึงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

ควรมีกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน ที่ทุกภาคส่วนของชุมชน และทุกภาคของประเทศ มีการเผยแพร่หรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชน ในเชิงการแลกเปลี่ยน หรือเด็กแลกเปลี่ยนระหว่างพื้นที่ให้เกิดขึ้น หรือให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรทำการวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในยุค 4.0 เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนในชาติ

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ หอธรรมกุล. (2564). การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โรงเรียนสุจริต) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. ประจวบคีรีขันธ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2.
- ณฐมน อนันต์. (2564). การประเมินโครงการคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุพิน รอดประพันธ์. (2561). โครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซีป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. นครสวรรค์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3.

ศิลาชัย ถาวร. (2565). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศิลปากร.

สำนักงานกฤษฎีกา. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2565). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. 3rd ed. New York: John Wiley and Sons Inc.

Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing*. 5th ed. New York: HarperCollins Publishers Inc.

Stufflebeam, Daniel L. (1971). *The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability*. Atlantic City, N.J.